

Kulturdepartementet

22. mai 2018
Deres referanse: 17/4270

Høring – NRKs bidrag til mediemangfoldet

Norsk Journalistlags utgangspunkt

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke. Vi har i vårt program at vi skal arbeide for redaksjonelt mangfold som støtter opp om kvalitet, ytringsfrihet og demokrati. Det står særskilt i programmet at vi skal sikre at NRK opprettholder et bredt programtilbud av høy kvalitet. Samtidig har vi medlemmer fra alle typer medier, også de som har kritisert rapporten som nå er ute på høring.

Til tross for at NJ således skal favne bredt og ta hensyn til våre ulike medlemmers ståsted og standpunkter, er **vår hovedkonklusjon** at Medietilsynets vurderinger og konklusjoner må kunne legges til grunn i det videre arbeidet på feltet.

Hovedpoenger

For NJs del er det særlig to konklusjoner som kan trekkes frem som de mest sentrale for det videre arbeidet:

- *For det første* at «Det kan ikke underbygges at konkurransen fra NRK er en medvirkende årsak til de kommersielle medienes økonomiske utfordringer. Å svekke NRK som offentlig finansiert allmennkringkaster vil ikke gjøre de kommersielle mediene mer konkurransedyktige, og kan heller komme til å svekke enn styrke et samlet mediemangfold» (s. 6).

Dette er i tråd med vår tidligere påstand i det skriftlige innspillet til tilsynet av 23. mars i år: Det blir ikke mer mangfold av å ta fra noen og gi til andre. Å svekke NRK vil ikke gjøre situasjonen for konkurrerende medier bedre.

- *For det andre* at: «Medietilsynet deler Mediemangfoldsutvalgets bekymring for at finansieringen av den samfunnsviktige journalistikken og de redaksjonelt styrte mediene er under press, og at det er behov for tiltak for å sikre denne delen av mediemangfoldet» (s. 190).

For å kunne stå bak første konklusjon, er det helt avgjørende for NJ at de kommersielle medienes situasjon samtidig anerkjennes. Aviser og lokalkringkasterne har hatt betydelige inntektstap og konstnadsreduksjoner de siste årene. Dersom avisene skal opprettholde lønnsomheten frem til 2022, må de sannsynligvis redusere sine kostnader med i overkant av 2 milliarder kroner (s. 190). Det *må* settes inn tiltak rettet mot disse medieaktørene. Særlig utsatt er lokale og regionale medier, som er selve grunnmuren i mediemangfoldet.

Medietilsynets analyser

Med utgangspunkt i Medietilsynets mandat og korte tidsfrist, anser vi at tilsynet har basert sine vurderinger og konklusjoner på et tilstrekkelig bredt empirisk faktagrunnlag. Vi registrerer at summen av analysene drar i samme retning, og for øvrig er sammenfallende med tidligere rapporter på området. NJ har likeledes fått svar på de spørsmålene vi spilte inn til tilsynet før arbeidet skulle starte. Når konkurransesituasjonen i markedet skal analyseres, mener vi det er i tråd med Mediemangfoldsutvalgets argumentasjon at det er konkurransen *i markedet* som er vesentlig og skal beskyttes, *ikke konkurrentene.*»

Når dette er sagt, mener vi samtidig det er viktig å understreke at det ikke er et statisk marked som er analysert. NRKs posisjon blant borgerne er ganske unik. Som allmennkringkaster og statlig eid aksjeselskap har NRK en spesiell interesse i å speile fellesskapets forventninger til virksomheten. Den offentlige finansieringen gir NRK noen andre forpliktelser enn øvrige medier. Norsk Journalistlag mener derfor det er klokt at det er en løpende diskusjon om NRKs oppdrag og utøvelse av rollen. Liknende analyser og beregninger som i foreliggende rapport, bør derfor gjøres regelmessig. Vi merker oss også at Medietilsynet både har foreslått å se nærmere på analyser av radiofeltet, og likeledes ønsker å utvikle en modell for et mediemangfoldsregnskap. Dette støtter vi.

NRKs samarbeid med andre

NJ er enig i konklusjonen om at «NRK må fortsette å utvikle samarbeidsprosjekter med andre medieaktører, og dele innhold der det er mulig» (s. 6). Fordi NRK er en allmennkringkaster, mener vi at NRK selv har et særlig ansvar for å realisere dette samarbeidet.

Vi er samtidig skeptiske til at NRK skal dele mye mer av sitt innhold. Tariffavtalen for NRK av 2017 § 15 om opphavsrett begrenser NRKs muligheter til å selge programstoff videre. Og når tilsynet flere steder skriver at det bør vurderes å pålegge NRK krav om økt lenking til andre redaktørstyrte medier, vil vi anta at et slikt pålegg vil kunne stride mot mediefridomslovas hovedprinsipp om redaksjonell frihet. NRKs redaktører kan etter vår oppfatning ikke instrueres om det redaksjonelle innholdet og hvordan oppfatninger og vinklinger skal presenteres, jf. Ot.prp. nr. 19 (2007-2008) s. 19. Vi har derfor mer tro på at NRK kan bidra med tilgang på lokaliteter, teknologi og kompetanse.

NRK opplyser å ha tett samarbeid med Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund i hørings saker på områdene knyttet til pressefrihet, ytrings- og informasjonsfrihet og medienes samfunnsrolle (s. 145). Her bør det kanskje også nevnes at NRK samarbeider med NJ i slike sammenhenger.

Videre hovedfokus

Når Medietilsynets konklusjon er at tiltak rettet mot kommersielle aktører, ikke bør svekke NRK som allmennkringkaster, håper Norsk Journalistlag at konsekvensen av tilsynets rapport blir at mediebransjen heller samler seg mot den globale konkurransen (s. 8). Internasjonale aktører har forsynt seg grovt av det norske annonsemarkedet, og for eksempel Google og Facebook tar stadig mer av medienes inntekter. Vi vil stå langt sterkere dersom hele bransjen, sammen med myndighetene, finner gode løsninger på dette. Konkurransesituasjonen med de globale aktørene må utredes. Nordmenn har en veldig stor interesse for journalistikk. Det haster å sikre den redaksjonelle virksomheten som er avgjørende viktig for samfunnet. Særlig sett i lys av angrepene på og undermineringen av journalistikken som fortsetter med styrke fra mer eller mindre konspiratoriske samfunnskrefter.

Med vennlig hilsen
for Norsk Journalistlag

Dag Idar Tryggestad
nestleder

Ina Lindahl Nyrud
advokat